

Веселка

THE RAINBOW A CHILDREN'S MAGAZINE

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XXX ЛЮТИЙ 1994 Ч. 2 (468)

Ілюстр. Еріки СЛУЦЬКОЇ

Галина МОГИЛЬНИЦЬКА

ПЛЮТА*

**Як завіє, захурделить у дворі,
Завиває тітка Плюта в димарі!
Тітка Плюта дуже люта,
В шкарбуни великі взута.
Може, взута, може, й боса? —
Бачить нам не довелося...
Чи цибата, чи пузата,
Чи гембата, чи носата,
У свитині, чи в кожусі,
З коцюбою, чи з мітлою,
Чи з торбиною старою —
Тітка Плюта О-Т-Т-А-К-А !!!
Ми не знаємо яка...**

**Та одначе
З нас ніхто її не бачив.**

**Може, й зовсім не страшна?
Може, й виє не вона?
Може, це шумують віти?
Може, вітер? Просто-вітер,
Як у сурму дме в димар?
Може, й геть її нема?!
Може, взимку, вечорами,
Притулившись біля Мами,
Тітку Плюту, дуже люту,
В шкарбуни великі взуту,
Просто вигадали діти —
Що понад усе у світі
Люблять вигадки й казки.**

* **плюта** — погана погода, негода — foul (bad, rainy) weather.

Ліда ПОВХ

ЗАМЕТІЛЬ

**Луна із сосон
сніг трусила
і тихо соснам говорила:
— Агов!..
Хто тут пройшов?..
розсипав сіль...
— За... ме... тіль....**

ЗАГАДКИ

**Впаде з неба — не розіб'ється,
Впаде в воду — розпливеться.**

* * *

**„Що це? Що це? — всі кричать. —
Білі мухи он летять".**

(Сніг)

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

„Веселка" виходить з 15-го вересня 1954 року.

Головний редактор:

Любов Дмитришин-Часто

Редакційна колеґія:
Г. Черінь, С. Кузьменко, Л. Шанта, В. Баґірова (Україна), Н. Турчманович, В. Юрченко, Л. Храплива-Щур (Канада).

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Еріки Слуцької

Published monthly, except July and August — bimonthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription $8.00 per year, UNA members $5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

На обкладинці: ілюстрація Еріки Слуцької — Весела Зима.

ЇДЕ ЗИМА

(Ілюстрації Юрія Козака)

Їде зима
білими кіньми,
в білих санях,
сама біла-біла.

В'їхала в село,
А тут на неї вже діти
чекають.

— Зима їде! Зима їде!
Загукали радо.

— Ось хто мене чекав! —
Зраділи зима.

Та й подарувала дітям:
круті гірки,
веселі санки,
прудкі лижі,
дзвінкі ковзани.

Ще й кожного
За щічку вщипнула,
Щоб червона була.

Пояснення-словничок: **лижі** — ski, snow-shoe; **ковзани** — skates.

Никифор ЩЕРБИНА

УЗИМКУ

Ми зробили гору,
Гору снігову
Край села, край бору,
На льоду-ставу.

Гей, летіть, санчата,
Швидше за вітрів,
Швидше за крилатих
За гірських орлів!

Діти України —
Смілі козаки
Йдуть крізь хуртовини,
Буревій рвучкий;

Борють всі завади,
Всі страхи загроз!
Дітваків завзятих
Не бере мороз!

К. ПЕРЕЛІСНА

ГІРКА

Гірка з снігу і санчата —
От і спускалка в дворі!
Цілий день би так гуляти,
Все на гору та з гори!

Хоч і в сніг перевернувся,
Так я довго не лежу —
Зразу скочу, обрушуся
І на гірку знов біжу!

Спускалка — схил горбка, придатний до того, щоб по ньому спускатися-з'їжджати по снігу на санках.

25-го лютого 1871 року народилася велика українська поетка Леся Українка (Лариса Петрівна Косач).

Леся УКРАЇНКА

МАМО, ІДЕ ВЖЕ ЗИМА

„Мамо, іде вже зима,
Снігом травицю вкриває,
В гаю пташок вже немає...
Мамо, чи кожна пташина
В вирій на зиму літає?"
В неньки спитала дитина.
„Ні, не кожна", — одказує мати, —
„Онде, бачиш, пташина сивенька
Скаче швидко отам біля хати —
Ще зосталась пташина маленька".
„Чом же вона не втіка?
Нащо морозу чека?" —
„Не боїться морозу вона.
Не покине країни рідної,
Не боїться зими навісної,
Жде, що знову прилине весна".
„Мамо, ті сиві пташки
Сміливі, напевне, ще й дуже,
Чи то безпечні такі, —
Чуєш, цвірінькають так,
Мов їм про зиму байдуже!
Бач — розспівалися як!"
„Не байдуже цій пташці, мій синку,
Мусить пташка малесенька дбати,
Де б дістати водиці краплинку,
Де б під снігом поживу шукати".
„Нащо ж співає? Чудна!
Краще б шукала зерна!"
„Спів пташині потіха одна, —
Хоч голодна, співа веселенько,
Розважає пташина серденько,
Жде, що знову прилине весна".

Леся УКРАЇНКА

СЛОВО, МОЯ ТИ ЄДИНАЯ ЗБРОЄ...

Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє.
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

ПРОЩАННЯ З ФОРТЕПІЯНОМ

Спогад про Лесю Українку

(Цей уривок — з книжки „Леся Українка. Хронологія життя і творчости", написаної сестрою поетки Ольгою Косач-Кривенко. Спогад датується 1883 роком, коли Лесі було 12 років. Тоді вона дуже хворіла, їй зробили операцію на руку, що весь час опухала. Це перешкодило Лесі продовжувати грати на фортепіяні, яке вона дуже любила).

На мою думку, грала Леся дуже гарно. Її музику було надзвичайно приємно слухати, далеко приємніше, ніж багатьох блискучих техніків-віртуозів. Мала вона хороший слух (в цьому вона завжди переважала Мішу, що мав слух поганий), але ніколи нічого не грала на пам'ять, а завжди з нот. Казала, що нічого не може вивчити на пам'ять. Найбільше любила грати твори Бетговена, Шумана, Шуберта, Мендельсона, Шопена. Не пригадую, щоб вона колинебудь грала щось російських композиторів, крім баркароли Чайковського. Композиції Лисенка були, як вона казала, затяжкі для неї своєю складною будовою, що потребувала доскональнішої техніки, ніж була в неї. Грала Леся лише Лисенкові народні українські пісні та композиції для співу (комбінуючи мелодію з акомпаньяментом) і дещо з його „Різдвяної ночі". Багато вона грала хоч і не на пам'ять, однак без нот. Грала так найчастіше вечорами, — без світла, в темряві, коли не дуже хтось слухав, — свої імпровізації. Власне, імпровізації, а не зафіксовані композиції, бо кожен раз це було щось інше. Вона й своїх музичних творів, так само, як і чужих, не заучувала, а що не вміла записувати, то й не повторяла ніколи, а завжди імпровізувала щось інше, нове. Це була наче не музика, а розмова з „давнім своїм другом", фортепіяном, на різні прерізні теми.

Ми дуже любили цю Лесину музику. Вона таки, певне, була вартна, бо не лише ми, Міша і я, що не дуже то зналися на музиці, любили її, а й наша мати, що чула багато хорошої музики, зналася на ній і мала хороший слух, вважала, що Лесині імпровізації хороші.

Коли б Леся не мусіла була покинути вчитися музики, коли б вона набула потрібних теоретичних знань, то з неї був би напевно, — краще, ніж піяніст, — композитор (нарешті, перша жінка-композитор!). Але туберкульоз, що занапастив її щастя-долю, й саме життя, і в цьому став їй наперешкоді.

Мені завжди було вельми шкода себе й Лесі, як вона перестала грати, бо мені її музика давала велику насолоду, а сама Леся її, очевидно, потребувала, як розради, потіхи, можливости вилити, „покласти на струни", як вона пише у вірші до фортепіяна, свій смуток, свою журбу, з якою вона „не матиме, де дітись", без свого друга-фортепіяна, коли не могтиме сісти при ньому „в час вечірній". Впрочім, у її імпровізаціях музичних були не тільки смуток і журба, а бували ті імпровізації бравурні, урочисті, радісно-співучі, веселі. В музиці Леся всю свою душу виявляла своєму другові, то й була та музика така многогранна, як її душа.

Леся УКРАЇНКА

ДО МОГО ФОРТЕПІЯНО

Мій давній друже! мушу я з тобою
Розстатися надовго... Жаль мені!
З тобою звикла я ділитися журбою,
Вповідувать думки веселі і сумні.

То ж при тобі, мій друже давній, вірний,
Пройшло життя дитячеє моє.
Як сяду при тобі я в час вечірній,
Багато спогадів тоді встає!

Картина повстає: зібравсь гурточок,
Провадить речі, і співа, й гука,
На клавішах твоїх швидкий, гучний таночок
Чиясь весела вигрва рука.

Та хто се плаче там, в другій хатині?
Чиє ридання стримане, тяжке?..
Несила тугу крить такій малій дитині,
Здавило серце почуття гірке.

Чого я плакала тоді, чого ридала?
Тоді ж кругом так весело було...
Ох, певне, лихо серцем почувала,
Що на мене, мов хмара грізна, йшло!

Олена ЦЕГЕЛЬСЬКА *Ілюстрація Зенона ОНИШКЕВИЧА*

ПРО ІВАСИКА Й РИБОК

(Казка)

Настав місяць Лютий, справді лютий-сердитий, і зразу забрався гостро до роботи. Каже він до діда Мороза й Вітра-Пустогона:

— Я — Лютий-Прелютий. Відтепер тут я володію. Ти, діду Морозе, тисни з усіх сил, а ти, Вітре-Пустогоне, дуй, смали, з усіх сторін, щоб людям носи й обличчя почервоніли та щоб вони мене ввесь рік пам'ятали!

А дід Мороз питає:

Та чого ж такий сердитий, вельможний пане? Таж були й перед тобою місяці — і Грудень, і Січень, та й я часом тиснув, але аж не так дуже.

— Ще питаєш! Як не сердитись, коли мене так скривджено? Іншим місяцям дали по 30, а то й 31 день панування, а мені лише 28 . . . То такий примхливий плаксій Березень дістав аж 31, а мені такому білому, чистенькому, що дісталося?

— Ну, часом буває і 29, — потішав Лютого дід Мороз.

— Що, 29? Та мені й 109 було б замало, щоб провчити отих мудрагелів, що календарі укладають! От ти, діду Морозе, візьми та й позаморожуй усі ці календарі на тверду кість! Цур їм! Зробім людям капость!

Мороз засміявся.

— Не я страшний тим паперовим календарям, а вогонь!

— Е ні! Я від вогню здалека! А що люди ще так дуже люблять? Пташат? Та їх уже баба Зима прогнала за ліси, за гори!

— Та що ж? Хіба риби! Ах, як їх люди люблять! Будь собі рибка така малюсінька, мов той пальчик-мізинець, то вони радіють нею, мов не знати чим . . . — сказав дід Мороз.

Тож наступаймо на риб! А де вони?

— А де ж би? В озері!

І так, за наказом місяця Лютого Вітер Пустогон подув льодовим дихом на озеро — і воно захвилювало, застогнало та й завмерло. А дід Мороз як стиснув усе в своїх міцних обіймах, то й зразу вкрилося озеро льодом.

Злякались рибки. Від тої стужі заховались на дні озера в намул. Думали — тут безпечно.

Де там! Дід Мороз не перестає тиснути, озеро вкривається щораз грубшою льодовою кригою.

А тоді стара риба каже:

— Дітоньки любі, це вже наша смерть! Нам уже й дихнути нічим, погинемо марно!

Бо й рибкам потрібне повітря.

Тоді Івасів тато, що жив недалеко в убогій хатині з своєю сім'єю, сказав до синка:

— Ходім на озеро, Івасю! Треба порятувати рибок, щоб не погинули!

Взяли сокиру й пішли. Тато рубав та й рубав, аж вирубав у кризі ополонку. В ній появилась вода, а у воді — щасливі рибки

— О, тепер вони вже не погинуть, тату! — зрадів Івась. — А як вони дихають, як плюскаються, які вони раді!

Але недовго тривала ця радість. Коли місяць Лютий побачив ополонку, звелів дідові Морозові вночі замурувати її знов льодом. З великою злістю, щоб помститись, подув він холодом на Івасеву маму, коли вона вийшла з хати. Мама застудилась і захворіла.

— Буде погано! — сказав тато. — Мусимо боротись і за здоров'я мами і за життя рибок.

Тато дав Івасеві малу сокирку. Івась одягнув кожушок, насунув теплу шапку з вухами та й пішов над озеро. І було так: що дід Мороз за ніч заморозить, то Івась уранці прорубає. В нього тепер стало багато роботи: і хвору маму доглядати, коли тато йде до роботи, і боротися з дідом Морода, а у воді — щасливі рибки.

Врешті побачив місяць Лютий-Прелютий, що нічого не вдіє проти Івасевого завзяття, і, засоромлений, утік кудись у безвісті.

Запанував місяць Березень. Зразу подув теплим леготом. Не стало вже й діда Мороза, лід танув.

Одного разу Івась забарився над озером. Смерклось, і на небі заяснів місяць. Івась нахилився востаннє над ополонкою, ніби прощався з рибками. Враз почув голос з води: „Івасю"! Хлопчик злякався, не вірив своїм вухам. Невже то риба кличе? Таж, кажуть, риби не мають голосу! . .

Але то не була звичайна риба, а королева риб, що опікується підводним царством.

Івась заслухався-задививсь у воду. В цю мить підплила велика риба, виткнула голову з ополонки й поклала на лід щось таке мале, кругленьке, мов лісковий горішок, що мінилося всіма барвами веселки.

— Івасю, ти врятував нам життя, а це й мій подарунок урятує здоров'я твоїй хворі матусі, — сказала риба й пірнула під воду.

Івась узяв у руки подарунок і побіг до мами.

А чим же то віддячилась риба? Отож, цим подарунком була дорогоцінна перлина. Перлину Івась продав, а за гроші купив для мами ліки. Мама скоро одужала. Від тоді в убогій хатині запанувала радість і не було недостатку.

Вельможний — noble, lardly; **скривдити** — to offend, to insult; **примхливий плаксій** — cranky weeper; **мудрагель** — той, хто уважає себе мудрим, хоч ним не є (wise guy); **заморозити на тверду кість** — to freeze completely; **капость** — harm, mischief; **палець-мізинець** — little finger; **стужа** — cold, hard frost; **намул** — silt; **ополонка** — отвір у кризі (ice-hole); **плюскатися** — to splash; **помститися** — to take vengeance; **безвісті** — unknown places; **легіт** — лагідний теплий вітрець; **забаритися** — to stay to long; **мінитися барвами** — to change colours permanently; **лісковий горішок** — hazelnut.

ЗАЙЧИКОВИЙ СОН

Казка

З якогось часу почав зайчикові снитися сон: буцімто купив він собі санчата і мчить на них так, що не наздогнати зайчика вже ні вовкові, ні лисиці...

І до того сподобалося сіренькому возитися у снах на своїх санчатах, що вирішив він будь-що купити їх собі. От тільки нема в зайчика грошей...

— А навіщо мені чотири ноги? — став розмірковувати він. — Досить і двох. А дві інші продам!

І ось одного разу вранці розвішав зайчик по всьому лісі об'яви про те, що продає свої лапки, а сам сів біля хатки і почав чекати покупців. Та раптом почув зайчик дивний шум та тріск у кущах і побачив, що просто на нього мчить великий, розлючений вовк.

Кинувся зайчик тікати! Довго біг він по снігу, а вовк — за ним! Ось-ось наздожене!

Почав тоді зайчик слізно благати: „Ох, дорогенькі мої ноги! Біжіть прудкіше! Порятуйте мене від лихого вовка!" І ноги побігли, перескакуючи через високі білі замети з такою швидкістю, що залишили знахабнілого вовка далеко позаду!

...Сидить зайчик під деревом, відсапатися не може. Радіє що залишився живим, що не підвели його швидкі і сильні ноги. Куди проти них санчатам. І, зрозумівши це, перестав з того часу мріяти про санки, а став ще більше тренуватися з бігу...

Віра Оберемок

Вольдемар БОНЗЕЛЬС

Ілюстр. Еріки СЛУЦЬКОЇ

Переклад з німецької мови
(Продовження. Початок у числі за червень 1993 р.).

VIII.

Зустріч з мухою Пук і розмова з нею дуже зденервувала і засмутила Майю. Вона не могла повірити, щоб людина була таким нікчемним створінням, про яке вона почула, тим паче, що її пестунка Касандра розповідала про людей зовсім не так. ,,Люди добрі і розумні, — казала стара бджола. — Вони сильні і могутні. Вони люблять бджіл, тому ми довіряємо їм наші скарби і ділимося з ними нашим медом. Вони залишають нам доволі запасів на зиму і стережуть, щоб холод і численні вороги наші не нашкодили нам''. Так розповідала їй Касандра, і Майя рішила вірити лише їй, поки сама не переконається, що це не так.

Було вже по обіді, і сонце схилилося за дерева великого овочевого саду, через який перелітала Майя. У кінці саду світились білі зірочки жасмину, такі гарні, такі запашні. Пролітаючи саме в цю хвилю поміж кущами і пробуючи підлетіти вище, щоб дістатися до цвіту, Майя раптом відчула, як щось лягло їй на чоло і плечі, а потім опустилося на крила, які відразу сповільнили свій рух. Але вона не впала на землю. Хоч крила її вже не рухалися, але вона висіла в повітрі. Щось підтримувало її легенько, ніжно гойдаючи, ніби вітерець, що бавиться з одірваним листком.

Маленька Майя не злякалася, але занепокоїлась. Нічого в неї не боліло, та все буле якимсь чудним, незвичним і від цього бджілці стало страшно. Раптом вона із жахом зауважила, що впоперек її грудей тягнеться довга, тонесенька, пружна срібляста ниточка. Перелякана Майя швидко вчепилася за неї, але нитка прилипла до лапок так щільно, що годі було її відірвати. Тільки тепер Майя побачила, що усе її тіло обплутане цими світлими, блискучими, липкими ниточками.

Бджілка зойкнула від жаху. Вона вже зрозуміла, що потрапила у тенета до павука. Маленький голубий метелик з брунатними плямочками на крильцях перелетів близько неї.

— Біднятко, — скрикнув він, почувши, як стогне бджілка і побачивши її марні зусилля видертись із павутиння. — Най же вам хоч легка смерть буде, голубко. Не можу вам допомогти. І мені судилася така саме доля, може навіть сеї ночі. Але поки що мені добре. Прощайте. Не забувайте сонця, коли заснете глибоким сном смерти.

І він полетів далі. Майя заплакала. Вона зовсім розгубилася — відчайдушно борсалася сплутаними крильцями та ніжками, кричала і дзижчала з усієї сили, гукала порятунку, сама не знаючи від кого, і через це тільки ще більше заплутувалась у павутинні. Тільки зараз вона згадала пораду Касандри: ,,Стережись повутиння! Ті, що попадають туди, гинуть страшною смертю. Павук немилосердний і лукавий, він нікого не випускає із своїх тенет''.

Знесилена Майя помітила під великим ожиновим листком павука. Він дивився на неї злими блискучими очима, терпляче і з холодним серцем.

Майя у відчаї голосно скрикнула. Сама смерть не могла бути страшнішою за цю сіру, волохату потвору із страшними щелепами та високими ногами. Ось-ось він кинеться на неї і всьому настане кінець. Зненацька Майя спалахнула таким лютим гнівом, якого вона ще ніколи не відчувала. Вона викрикнула своє дзвінке бойове гасло, котре знають і котрого бояться усі звірі; забувши про страх і муку, вона думала лише про те, щоб якнайдорожче продати своє життя.

— Ви теж поплатитеся життям за свою підступність! — крикнула вона павукові. — Спробуйте тільки наблизитися сюди, щоб мене вбити, і ви дізнаєтесь, на що здатна бджола.

Павук не рухався. Він мав такий вигляд, від якого робилося моторошно всякому звірові, навіть більшому за Майю.

У гніві бджілка зробила останнє зусилля вивільнитись. Трісь! — обірвалася довга нитка, котрою була прип'ята сітка до куща. Але це не врятувало бджілку, вона заплутувалась усе більше й більше.

Миттєвим і несподіваним рухом павук раптом опустився вниз і опинився коло бджілки. Він висів на тоненькій ниточці, вхопившись за неї лапками, і тіло його висіло в повітрі.

— Яке ви маєте право обривати мої тенета? — крикнув він хрипло. — Що вам тут потрібно? Чи вам мало світу? Нащо ви турбуєте мирного пустинника?

Майя не сподівалася такого повороту справи.

— Це сталося випадково, — промовила вона, тремтячи від щастя і надії. Павук був дуже бридкий, але він, видно, не хотів кривдити її. — Я, на жаль, не помітила вашої сітки і заплуталась у ній. Вибачте мені.

— Гм... ви хитренькі, нівроку, — пробурчав павук, спускаючись щораз нижче.

— Будьте ласкаві, допоможіть мені виплутатись, — просила Майя. — Я віддячу вам за це всім, чим лише зможу.

— Я для цього й прийшов, — відповів павук, загадково посміхаючись. — Та ж ви своїм борсанням порвете всі мої тенета. Ось полежіть тихенько хвилечку і я визволю вас.

— Дякую, сердечно дякую!

Павук був уже зовсім близько біля неї й уважно роздивлявся, чи добре вона заплуталась у павутинні.

— Ну, а як там ваше жало? — поцікавився.

Майю трусило від жаху, від самої тільки гадки, що павук кинеться на неї, але все ж вона відповіла якомога спокійніше;

— Не турбуйтесь... Я втягну його і тоді воно нікого не зможе поранити.

— Дуже прошу, — буркнув павук. — А тепер увага! Лежіть спокійно! Шкода ж моєї павутини...

Майя втихла, але нараз відчула, що хтось крутить нею так швидко, що голова пішла обертом. Їй зробилося млосно і Майя на хвильку заплющила очі. Але що ж це таке? Розплющивши очі, вона побачила, що з ніг до голови її обплутано клейкою ниткою, яку павук, мабуть, приніс із собою.

— Мій Боженьку! — тільки й могла вона промовити. Тепер уже всьому кінець. Вона не могла навіть поворухнутися. Її гнів і лють зникли, а в серці лишився тільки тихий смуток.

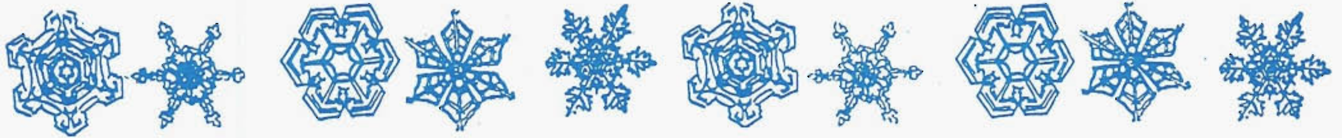
Павук обережно вмостився оддалік — він ще досі боявся її жала.

— Убийте мене швидко, прошу вас, — прошепотіла Майя.

— Ну, дзуськи! — відповів павук, скріплюючи розірвані тенета. — Я не такий дурень, як ви. Я ще покладу вас у холодочок, щоб сонце не висушило вас. Такий ласий шматочок не часто трапляється.

(Продовження в наступному числі)

Оксана КРУШЕЛЬНИЦЬКА

ЧОМУ?..

Чому те дерево скрипить,
Чому нудьгу наводить,
А завірюха то гуде,
То голосно заводить?
Чому пташки в чужі краї
Із дому відлетіли.
А я зосталася в зимі
Й про мене всі забули?
Чому такий короткий день,
Що вечір уже зранку?
Таж я не маю стільки снів,
Щоб стало до світанку.
Чому водиця із даху
Не хоче капотіти,
Чому травиця надворі
Не хоче зеленіти?
Чому?.. Ох, тяжко на „чому?"
Оксанки відповісти.
— Тому... тому... тому... тому...
Що ти не хочеш їсти...

Ілюстр. Еріки СЛУЦЬКОЇ

Оксана КРУШЕЛЬНИЦЬКА

ЩО СТАЛОСЯ З ЛІТОМ?

Матусю, матусю, що сталося з літом,
Куди тепле літо пішло?
Натомість у полі, у лісі, під хатою
Вітрами снігів намело.

Матусю, рідненька, чи довго так буде,
Щоб іней на шибках блищав?
Куди той мороз, що отак розпаношився,
Тепло від людей заховав?

Недовго, недовго, кохана дитино,
Зима царюватиме в нас.
На крилах лелечих веснонька прилине,
І щезне зима люта враз.

Володимир ЛАДИЖЕЦЬ

ХТОСЬ ТУПЦЮЄ НА ГОРИЩІ

Хтось тупцює на горищі,
Тужно в комині гуде.
То заплаче, то засвище,
Аж мороз по тілу йде.

Затуля сестричка вуха,
Бо іще мала вона.
Я ж набрав у груди духу,
Підступаю до вікна.

А мороз шибки вже лиже,
Зрозумів я, в чім тут річ!
— Гей, бери, сестричко, лижі,
Їдь із лавиці на піч!

А сестриця каже слізно:
— Добре знаю вже й сама:
То до комина залізли
Грітись вітер і зима.

Оксана КРУШЕЛЬНИЦЬКА

СТЕПОВА ЛЕҐЕНДА

Чи хтось може уявити собі степ, хто його не бачив?

А хто на степових просторах виріс, той знає, що це — безмежне зелене море весною, коли виростають густі, соковиті трави й зацвітають перші квіти, і прижовкле — в гаряче літо, бо трави не витримують довгої спеки, а дощів тут випадає мало, ще й віють вітри-суховії. А взимку по ньому віють-метуть заметілі, намітаючи кучугури, якщо зима — сніжна. Та сніг там довго не лежить. Вітри з південних морів доносять вологу і тепло, і сніг тане дуже скоро.

На самому півдні України степи тягнуться аж до Озівського моря. Їдеш ними ще й зараз, їдеш, а їм, здається, ні кінця — ні краю, село від села далеко, а від міста до міста — сотні кілометрів.

По дорозі на Озів ви проминаєте Кахівку, колись село, а тепер населений пункт, трохи більший від села, і менший від міста, селищем називається. Далі буде Нова Кахівка. Не оминете ви й Асканії Нової, знаменитого на весь світ заповідника, де можна зустріти й африканську жирафу, і бізона, такого собі величезного вола, і смугастих коней, маленьких зростом, але дуже швидких і витривалих. І на тому всьому протязі — кілометри й кілометри садів, що плодоносять так, аж гілля гнеться додолу під вагою плодів. Ростуть там дуже солодкі кавуни і дині, запашний виноград, усяка городина і зеленина. Та найбільше багатство степів — пшеничні поля. Золотом сяють вони супроти сонця, купаючись в його променях. — Це український хліб.

І все могло б бути отак завжди, якби люди берегли природу. То довго панували в Україні чужі господарники, яким байдуже до чужої землі. Вони брали від неї все, що тільки можна було взяти, зовсім не дбаючи про те, щоб багатство землі примножувати. І почали висихати річки, яких і так небагато у степовій зоні. А тому й моря почали міліти і ніби відступати від недбалих людей вглиб, залишаючи солоні береги, на яких нічого не росте.

І ось у такий степ прибув із минулих віків Запорожець на своєму коні і вжахнувся:

— Господи, що сталося на нашій землі! Колись я з конем міг сховатися у високій, буйній степовій траві, міг знайти захисток від ворога у байраках та яругах, ще й зайця пополювати. Що ж тепер я тут можу знайти?

На те вискочив з-під каменя сивобородий карлик і пропищав:

— Сховатися можеш тільки на середині моря, воно там ще глибоке...

— У морі я звик ловити рибу, бо то була основна їжа запорожця, та ще битися на його хвилях, на човнах, з ворогом, коли він ішов війною на Україну з-за моря...

— Тоді тобі доведеться шукати якесь інше море, — пропищав карлик, — бо у тутешніх вся риба вигибла: одна отруїлася отрутохімікаліями з полів, бо багато їх там сипано отими чужими господарниками, і річки знесли їх до моря, друга була уражена радіяцією, що дісталася сюди, теж по воді, з Чорнобиля... Чи ти чув щось про Чорнобиль і про те лихо, що сталося на Україні у квітні 1986 року?

— Ні, — сказав стурбований Запорожець. — А що сталося? Я знаю про Чорнобиль, як про гарне українське село, тихе, привітне, парубки з дівчатами там колись до світанку виспівували теплими, зоряними ночами. Дехто з тих парубків приїжджав по Дніпру до нас, на Січ... Славні були хлопці...

Карлик прицмокнув, стрибнув на камінь, щоб бути вищим, і став розказувати...

Довго слухав Запорожець сумну розповідь про українську трагедію. І все більше хмурився, і все більше сутулились його плечі під важкою-преважкою ношею століть. А коли дійшло до Чорнобиля, тяжко-претяжко зідхнув, а по закінченні карликової розповіді розправив плечі й гукнув на весь степ:

— Україно, рятуйся, бо гинеш!...

Карлик зі страху сховався під камінь. А Запорожець пришпорив коня й вітром помчав углиб степу. Розказували, що чули стугін копит його коня на Запоріжжі, Донеччині та Одещині, на Вінничині і Хмельниччині, на Полтавщині й Харківщині, а потім — на Житомирщині, Волині, на Поділлі і Бойківщині, долинув він і далеко на захід.

— Україно, рятуся, бо гинеш!... Запорозький дух і давня вільна сила допоможе тобі! Ми, — Запорожці, — з тобою, наша Земле! Ми тобі в поміч!

І згадали пригноблені люди, які за віки породичалися з ворогами, що вони — нащадки вільних козаків, що героїчна Запорізька Січ була на їхній прадавній землі. То хіба вони не можуть оборонити себе від злого ворога, що опосів їх з усіх боків?

І люди вийшли на вулиці з своїми національними синьо-жовтими прапорами, відкинувши страх і нерішучість. Коли ж ці почуття повертаються, десь здалини лише стугін копит — це Запорожець мчить на допомогу, щоб підбадьорити дух і укріпити волю свого народу.

ЇХ НІКОЛИ НАМ НЕ ЗАБУТИ!

Дорогі читачі ,,Веселки"!

Ми певні, що ви старанно зберігаєте всі числа нашого журналика, що приходять до вас! Певно, є ще у вас число ,,Веселки" за жовтень минулого року. Вийміть його із шафи та погляньте на 12-ту й 13-ту сторінки! Чи ви прочитали там ,,Бабусину казочку" Наталі Кібець? Якщо не стало для цього часу, то прочитайте тепер. Ще ж не пізно...

А може й читали, та не дуже й думали про те... То прочитайте ще раз і подумайте: в Україні був голод, страшний голод, і був тільки тому, що недобрі люди навмисне забрали в українців усю поживу...

Чи ви, може, колись проспали і мусіли спішити до школи без сніданку? Пригадуєте, як важко було діждатися полуденку? А оце такі ж діти, як і ви — не мали не то що сніданків, а таки зовсім не мали нічого їсти, і вони померли із голоду... Це дуже страшно. І ні мама, ні тато не могли їм нічим допомогти, бо й самі вмирали від голоду. Так вимерло в Україні не сотні, не тисячі, навіть і не сотні тисяч, а цілі мільйони українців. Подумайте — ви ж уже вчилися в школі, скільки це — ,,мільйон", а таких вимерло в Україні може, сім, може, десять, бо ніхто не знає справді, скільки. Московські большевики про це ніколи не казали, навіть людям забороняли говорити, що був такий голод.

Але ніщо не пропадає марно. Ось сьогодні, коли маємо вільну Українську Державу, — про цей голод заговорили, пишуть про нього в газетах, видають про нього книжки, навіть фільм виготовили. А що від часу цього голоду минуло саме 60 років, бо діялося це в 1933 році, то й по всій Україні сьогодні відзначують сумні роковини цієї події.

Ось тут, на світлинах, бачите, як згадували цю сумну річницю школярі української середньої школи у місті Коломиї, на Підкарпатті. Їх учителька, пані Марія Томенко, зібрала чимало гарних, хоч дуже сумних віршів та оповідань про цей страшний 1933 рік і учні їх дуже вдало виводили на сцені.

Чи може у вашій українській школі, у Пласті чи в СУМ-і були також подібні святкування? А може ще й будуть — на це ніколи не запізно. Та навіть якби не було, ви самі можете молитися за тих усіх бідних наших дітей. Вони ж були такі, як ви, і так, як і ви, хотіли жити...

Помоліться, отже, щоб прийняв їх Добрий Бог до Себе, — і щоб в Україні більше не сталося ніщо таке страшне, як було 60 років тому...

Виступає учень Василь Буртин.

Учасники вечора-спомину вручають калачі і квіти присутнім на вечорі людям, які пережили голод. З ними вчителька Марія Томенко.

У „ВЕСЕЛЦІ” ГОСТЮЄ „БУКВАРИК”

З УКРАЇНИ

ко
коло
колос

ка
кава
кавун

Круглий, як куля,
Зелений, як трава,
Червоний, як кров,
Солодкий, як мед.

(Кавун)

Лиска

У молоко. Калинка сіла коло Лиски.

— Лиско, на молока! — ласкаво кликала Калинка.

Кавуни

Клим і Клава на ____.

Клим ____ .

У Клави .

— Клаво, на кавуна.

Никола Рудик, 10 років.
Йорктавн Гайтс, Н.Й.

ЗИМА

Я люблю зиму, бо можна багато бавитись в снігу. Я люблю їздити зимою в гори, щоб вправляти їзду на лещатах. Моя сестра Адя і я любимо будувати снігову бабу. Часом мама нам помагає, але вона найкраще любить сидіти в огріваній хаті. Коли впаде багато снігу і небезпечно їхати по дорогах, тоді замикають школи і маєм день вільний. В такі дні ми з'їжджаємо з близьких горбочків на санках.

Недалеко від нашої хати є великий парк з озером. Зимою озеро замерзає і тоді можна на нім ковзатись на ковзанах. Як вертаємось до хати, то п'ємо чай або гаряче шоколядове молоко. Після того ми купаємось і відпочиваємо при телевізорі. Часом я допомагаю мамі варити вечерю, а вже потім лягаю спати.

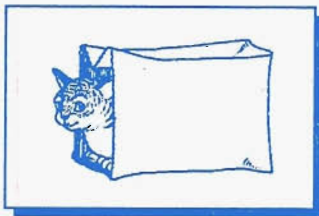
МОЇ РИБКИ

Я все хотів мати маленьке звірятко. Ще від раннього дитинства просив своїх батьків, щоб купили мені звірятко, котрим ціла родина може любуватися. Недавно ми всі почали думати, що нам дістати.

Перше я просив песика. Але мама закричала:

— Ой, йой, йой, ніколи в світі. Коло песика багато праці. Треба годувати, купати й водити на прохід. Ще й будку треба збудувати. Николо, подумай про інакше звірятко...

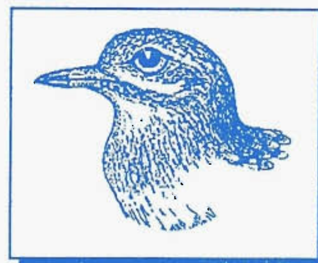

Думав я, думав і прийшла мені друга ідея. Знову скликаю всю родину і прошу... кицю. Але сестра Адя закричала:

— Ой, йой, йой, Николо, моя алерґія до котів на це не дозволяє! Думай про щось інакше...

Знову взявся я до поважної думи і придумав інакше звірятко. Скликав я родинні сходини і сказав, що хочу мати пташку. Але тут тато закричав:

— Ой, йой, йой! Не можна пташку, бо вилетить з хати...

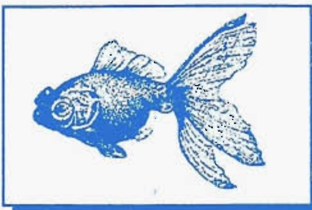
І знову я мусів думати. Думав, думав, а тоді скликав всю родину на ще одну нараду:

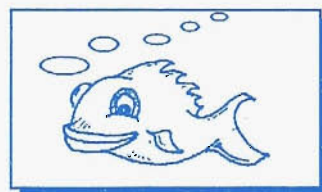
— Знаю, що ви погодитеся мати рибок! Не треба їх водити, ніхто через них не буде пчихати і вони не вміють літати.

Всі закричали:

— О, знаменита ідея!

Від того часу я пильную свої рибки.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ „ВЕСЕЛКУ"!

Єдиний український мистецький дитячий журнал в діяспорі продовжує передплату на 1994-ий рік. Річна ціна журналу — 8 американських дол., для членів Українського Народного Союзу — 5 дол.

Нашими передплатниками і читачами є українські діти в Америці, Канаді, Бразилії, Німеччині, Австралії, Україні. Так само співавторами журналу є письменники, поети і мистці з цих країн.

Цього року, 15 вересня, ,,Веселка" відзначить свій 40-річний Ювілей. Вона розпочинала своє творче життя з думкою про те, щоб юні українці в діяспорі, з її допомогою, зберегли рідну мову, вивчали рідну історію, літературу, культуру, традиції. Протягом всього часу їй це вдавалося й тільки незначне число українців не знає рідної мови. Звичайно, дбали про це в першу чергу Школи Українознавства, але ,,Веселка" завжди була їм першою помічницею.

Актуальним залишається це завдання для ,,Веселки" й надалі. Подбаймо про те, щоб ,,Веселка" продовжувала свою просвітницьку місію серед українських дітей в діяспорі, а також стала творчим містком між ними і дітьми в Україні.

Дорогі діти! Шановні батьки!

Передплачуйте ,,Веселку", нехай вона зігріває вас рідним словом!